

Radosław Adamski*

Jerzy Jureczko**

IV KONGRES RUCHÓW MIEJSKICH – RETROSPEKCJA

Ruchy miejskie są w Polsce stosunkowo nowym, lokalnym tworem politycznym, odgrywają jednak coraz większą rolę w wyborach samorządowych, które kształtują składy rad gmin, powiatów oraz miast, a także jednoosobowe organy wykonawcze gmin, czyli wójtów, burmistrzów i prezydentów miast¹. Interesujące jest również to, że ruchy miejskie nie są partiami politycznymi, najczęściej mają charakter stowarzyszeń bądź nieformalnych sieci aktywistów². Gorzów Wielkopolski został wybrany jako gospodarz IV Kongresu Ruchów Miejskich nieprzypadkowo. Jest to jedno z pierwszych polskich miast, w którym ruchy miejskie mają „swojego” prezydenta, w osobie Jacka Wójcickiego³.

Odbywający się w dniach 18–20 września 2015 roku Kongres Ruchów Miejskich był już czwartym z kolei zjazdem członków i sympatyków tego typu organizacji. Słowem wstępu odniesiemy się do kongresów, które odbywały się w minionych latach (w 2011, 2012 oraz 2013 r.). W czerwcu 2011 roku Ruchy Miejskie z powodu pewności swoich przedstawicieli, że w Polsce nie ma żadnego resortu odpowiedzialnego za prowadzenie polityki miejskiej, wzięły sprawy w swoje ręce i zorganizowały w Poznaniu I Kongres Ruchów Miejskich⁴, który z powodu niemożności przewidzenia liczby uczestników, był dla organizatorów

* mgr Radosław Adamski, Uniwersytet Szczeciński, e-mail: adamskiradoslaw@o2.pl

** mgr Jerzy Jureczko, Uniwersytet Szczeciński, e-mail: jureczkojurek@gmail.com

¹ *Kodeks wyborczy*, art. 5, §3, Dz.U. 2011 r., nr 21, poz. 13.

² L. Mergel, K. Pobłocki, M. Wudarski, *Anty-Bezradnik przestrzenny: Prawo do miasta w działaniu*, Biblioteka Res Publici Nowej, Warszawa 2013, s. 21.

³ J. Miłkowski, *Ruchy ruszają w miasto*, „Gazeta Lubuska”, 21.04.2015.

⁴ T. Nyczka, *W Poznaniu odbył się Kongres Ruchów Miejskich*, www.gloswielkopolski.pl/artykul/417404,w-poznaniu-odbyl-sie-kongres-ruchow-miejskich,id,t.html (22.06.2011).

zagadką. Frekwencja jednak dopisała i na miejscu stawiło się ponad sto dwadzieścia osób, które reprezentowały czterdzieści osiem grup nieformalnych oraz różnorodnych organizacji. Dodatkowo na kongresie pojawili się obserwatorzy z ramienia poznańskiego środowiska anarchistycznego. Wszystkich delegatów łączyło przekonanie, że każdy mieszkaniec ma prawo do miasta. Założenie to rozwijane na świecie od lat sześćdziesiątych XX wieku, stało się fundamentem polskich ruchów miejskich. Podczas pierwszego kongresu skrytykowano postawę władz samorządowych rywalizujących pomiędzy sobą, która to rywalizacja wynikała z zapisów w Strategii Rozwoju Kraju 2020. Pierwszy Kongres wypracował także dziewięć tez miejskich, które w ocenie delegatów były największym sukcesem tego zjazdu. Do wspomnianych tez wrócimy w dalszej części sprawozdania, albowiem podczas czwartego kongresu zostały one zaktualizowane, a ich liczba wzrosła z dziewięciu do piętnastu.

Kolejny Kongres odbył się w połowie października 2012 roku w Łodzi. Frekwencja i tym razem dopisała, jako że stawiło się ponad dwieście osób ze stu organizacji⁵. Pracowano głównie nad usprawnieniami, które można byłoby zaproponować ówczesnemu Ministerstwu Rozwoju Regionalnego, tak aby uwzględnić je w tworzonej wówczas strategii rozwoju miast, nazwaną Krajową Polityką Miejską. Ruchy miejskie obradujące w ramach II Kongresu, skrytykowały w szczególności fakt zbyt dużego skupiania się na wzroście gospodarczym przez twórców strategii i pominięcie dbałości o jakość życia mieszkańców miast. Owocem tych prac była broszura przesłana ministerstwu, zawierająca postulowane zmiany. Co ważne, ministerstwo zaaprobowало większość wniosków i zmodyfikowało opracowywaną strategię, co było niewątpliwym sukcesem ruchów miejskich.

Ostatnie, przed gorzowskim, spotkanie odbyło się w Białymstoku w październiku 2013 roku⁶. Było ono de facto wewnętrznym warsztatem dla członków ruchów miejskich, przy okazji którego opracowano we własnym gronie strategię dotyczącą zbliżających się wyborów samorządowych. Niezależnie od Kongresu powstało wówczas Porozumienie Ruchów Miejskich, skupiające jedenaście organizacji. Porozumienie wystartowało w wyborach, a na jego listach miejsce znaleźli działacze powiązani z Kongresem⁷.

⁵ M. Witkowska, P. Brzózka, *Dokąd zmierzają ruchy miejskie w Łodzi, dokąd zmierzają ich liderzy?*, „Dziennik Łódzki”, 21.11.2012.

⁶ *Kongres Ruchów Miejskich. Aktywni obywatele w Białymstoku*, http://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/1,35241,14751678,Kongres_Ruchow_Miejskich__Aktywni_obywatele_w_Bialymstoku.html (10.10.2013).

⁷ H. Gill-Piątek, *Kongres Ruchów Miejskich*, „Magazyn Miasta” 2015, nr 2, s. 43–46.

IV Kongres Ruchów Miejskich rozpoczął się 18 września 2015 roku⁸. Uczestnikami i organizatorami Kongresu byli między innymi: Alina Czyżewska (Ludzie dla Miasta), Joanna Erbel (Zieloni), Lech Mergel (Prawo do Miasta), Ewa Lieder (Gdańsk Obywatelski), Jan Śpiewak (Miasto jest Nasze), Michał Sas (Miasto jest Nasze), Joanna Scheuring-Wielgus (Czas mieszkańców). W pierwszym dniu kongresu, odbyła się otwarta debata pt. „Kultura średnich miast”, która była realizowana wraz z Narodowym Centrum Kultury. W debacie udział wzięli m.in. Robert Biedroń, Jacek Wójcicki czy Magdalena Kubecka (DNA Miasta), a dotyczyła m.in. aktywizacji animatorów kultury i współpracy z samorządem⁹. Większość czasu zaplanowano jednak na obrady wewnętrzne, zamknięte dla osób niebędących członkami organizacji zrzeszonych w Kongresie Ruchów Miejskich. W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie dotyczy głównie kolejnych dwóch dni Kongresu Ruchów Miejskich, podczas których wszystkie wydarzenia były otwarte dla niezrzeszonych obserwatorów.

19 września w budynku Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, zapisy i rejestracja uczestników wydarzenia odbywały się już od godziny 8:00 rano. Po godzinie 9:00 rozpoczęły się zaś pierwsze prelekcje. Inauguracyjny wykład pod tytułem „Ruchy miejskie – co dalej?”, dotyczył prezentacji nowej formuły Kongresu Ruchów Miejskich. Podczas prelekcji przedstawiono 15 nowych tezy miejskie, które modyfikowały i uzupełniały wcześniejszy manifest ideologiczny Kongresu, oparty jak już wspomniano, na dziewięciu tezach. Jak się okazało był to najważniejszy dokument, jaki został uzgodniony i przyjęty podczas Kongresu. Wśród dziewięciu pierwotnych tez, można było znaleźć postulaty odnoszące się do rozwijania budżetu partycypacyjnego, zagwarantowania sprawiedliwości społecznej, wprowadzenia zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałania suburbanizacji, a także prawa mieszkańców do podejmowania decyzji dotyczących miasta. Nowe tezy zawierały te same postulaty oraz dodatkowo zwracały uwagę na nieporuszane wcześniej następujące problemy:

1. Dość umów śmieciowych – praca finansowana z miejskich środków publicznych powinna być wzorcowa pod względem warunków pracy i płacy.

⁸ D. Barański, *Rozpoczął się Kongres Ruchów Miejskich*, „GW Gorzów Wielkopolski”, 18.09.2015.

⁹ *Gorzów Wielkopolski: Nowe kierunki rozwoju miast*, www.portalsamorzadowy.pl/komunikacja-spoeczna/gorzow-wielkopolski-nowe-kierunki-rozwoju-miast,73545.html (21.09.2015).

2. Miasto ma zapewniać mieszkania dostępne dla najliczniejszej grupy przeciętnie zamożnych mieszkanki i mieszkańców – lokale komunalne oraz lokale w budynkach prywatnych.
3. Miasto ma wspierać lokalny biznes, który nie zawsze może konkurować z globalnymi korporacjami.
4. Jakość życia mieszkanki i mieszkańców zależy od zakresu, dostępności i poziomu usług publicznych, które ma zapewnić miasto – często nie sprzyja temu ich prywatyzacja lub komercjalizacja.
5. Rozwój zrównoważony wymaga ochrony środowiska, zwłaszcza środowiska przyrodniczego, którego stan jest istotnym czynnikiem kształtującym warunki życia w mieście.
6. Kultura jest podstawą i źródłem miejskiego sposobu życia.

Nowe postulaty dotyczą także wnioskowanego zaprzestania prywatyzacji i komercjalizacji usług publicznych, przez które to procesy nie są one już powszechnie dostępne.

Kolejnym punktem było śniadanie prezydentów, podczas którego przeprowadzono dyskusję na temat „Postęp, czyli co?”, dotyczącej nowej polityki miast. Uczestniczyli w niej prezydenci: Słupska – Robert Biedroń, Poznań – Jacek Jaśkowiak oraz Gorzowa Wielkopolskiego – Jacek Wójcicki¹⁰. Głównymi tematami spotkania władarzy miast były: ograniczenie liczby kadencji prezydentów i burmistrzów miast, zmiany w ustawie referendalnej, potrzeba większego zaufania społecznego oraz priorytety rozwoju transportu publicznego¹¹. Prezydent Biedroń zwrócił przede wszystkim uwagę na potrzebę zjednoczenia poszczególnych władz samorządów, tak by władze centralne słyszały ich głos. Ubolewał także nad preferowaniem przez rząd ośrodków metropolitalnych oraz marginalizowaniem średnich miast. Podkreślił także w swojej wypowiedzi wagę wykorzystywania przez miasta zielonej energii oraz wychodzenia przez władzę do zwykłych ludzi. Prezydent Jaśkowiak zaakcentował konieczność lepszego wykorzystywania potencjału urzędników oraz dostarczania im potrzebnych do pracy narzędzi, dzięki czemu ich praca będzie efektywniejsza, a mieszkańcy tym samym bardziej zadowoleni. Prezydent Wójcicki zaś w swojej wypowiedzi skupił się na otwartości urzędu dla petentów oraz jego elastyczności wyrażanej przez

¹⁰ D. Barański, *Śniadanie prezydentów: Jaśkowiak, Biedroń, Wójcicki przy szarlotce*, „GW Zielona Góra”, 21.09.2015.

¹¹ P. Kozanecki, *Trzech „prezydentów zmiany” na IV Kongresie Ruchów Miejskich*, <http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/trzech-prezydentow-zmiany-na-iv-kongresie-ruchow-miejskich/weyknw> (19.04.2015).

otwieranie punktów obsługi nawet w takich miejscach jak galerie handlowe. W swoim przemówieniu wskazał także na zależność związaną z organizacjami NGO, z której wynika, że jeśli tych organizacji w mieście jest mało, albo nie ma ich wcale, wówczas jakość życia mieszkańców miasta spada. Na końcu prezydent Wójcicki wyraził przekonanie, że władza powinna się słuchać zwykłych ludzi. Chwilę potem grupa wolontariuszy z organizacji „Cyrk bez zwierząt” przekazała prezydentowi Wójcickiemu petycję dotyczącą wprowadzenia zakazu wpuszczania do Gorzowa Wielkopolskiego cyrków ze zwierzętami¹². Prezydent petycję przyjął i obiecał się z nią zapoznać oraz rozpatrzyć. Wszyscy trzej prezydenci natomiast zgodzili się podczas debaty, że potrzebne jest ograniczenie kadencyjności władz samorządowych, gdyż nawet najlepsi włodarze z najlepszymi urzędnikami po paru latach „kostnieją”, a przez brak ich elastyczności w różnych sprawach cierpią mieszkańcy.

Po debacie prezydentów, podczas krótkiego wystąpienia przemówił dyrektor Departamentu Polityki Przestrzennej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju – Rajmund Ryś. Jego wystąpienie dotyczyło kwestii związanych z zakończeniem prac nad wspomnianą Krajową Polityką Miejską. Obecność dyrektora na gorzowskim spotkaniu powtórnie pokazała, że głos ruchów miejskich jest słyszany w ministerstwie.

Po przerwie kawowej, nastąpił czas na pięć równoległych sesji merytorycznych trwających po półtorej godziny każda. Sesja pierwsza nazwana „Miasto i ludzie: jak budować zdrowe społeczności miejskie” dotyczyła w szczególności współdziałania pomiędzy różnymi wydziałami urzędów i organizacjami, w wyzwaniach jakich spektrum wykracza poza kompetencje pojedynczych agend i stowarzyszeń. Na drugiej sesji „Demokracja miejska – nowe narzędzia, stare przyzwyczajenia”, omawiano kwestie budżetu partycypacyjnego, w tym m.in. pomysły aktywnego włączenia rad dzielnic do promowania wśród obywateli uczestnictwa w tworzeniu tego typu budżetów. Postulowano także zwiększenie kwot dostępnych do dyspozycji mieszkańców oraz rejonizację budżetów, tak by zamiast jednego centralnego budżetu, każda dzielnica dysponowała swoim własnym. W założeniu rejonizacja przeciwdziałać ma sytuacji, gdy większość projektów składana jest przez mieszkańców jednej dzielnicy, którzy są potem głównymi beneficjentami większości kwoty przeznaczonej dla całego miasta. Podczas tej sesji pojawiły się także głosy, że Polska dzieli się na Polskę „A” partycypacyjną oraz Polskę „B”, w której wszelkie inicjatywy są tłamszone przez nieprzychylnych

¹² Ibidem.

urzędników. W ramach tej sesji szczeciński prawnik Szymon Osowski omówił kwestie, w których się specjalizuje, a więc związane z transparentnością w funkcjonowaniu samorządu terytorialnego. Sesja trzecia „Miasta małe, średnie, wielkie: wojna czy współpraca?” dotyczyła zagadnień związanych z próbą stworzenia modelu zrównoważonego rozwoju miast w kraju. Rozpatrywano również zagadnienia związane z wpływem większych miast na mniejsze oraz kondycją tych drugich. Zastanawiano się także nad zagadnieniem związanym z lokalizowaniem poza stolicą gmachów urzędów oraz instytucji centralnych. Sesja czwarta „Nowe miasto, nowa praca?” dotyczyła takich zagadnień jak system redystrybucji dóbr w mieście, działania galerii handlowych, a także ich wpływu na lokalny biznes. Na sesji piątej „Przestrzeń miejska”, poruszano tematy dotyczące zagospodarowania przestrzennego. Podnoszono kwestię partycypacji obywateli w planowaniu przestrzennym miast, a w szczególności powierzchni najbliższych ich miejscom zamieszkania. Rozmyślano także nad kształtem zieleni miejskiej oraz potrzebną niektórym obszarom miejskim rewitalizacją. Po ukończeniu sesji merytorycznych, uczestnicy udali się na obiad.

Następnym zaplanowanym punktem programu były dwugodzinne warsztaty, przeprowadzane równolegle, a uczestnicy mogli wybrać jeden z ośmiu różnych warsztatów. Warsztat pierwszy „Polityka kulturalna” prowadził Artur Celiński, na co dzień publicysta „Magazynu Miasta” i „Res Publica” oraz członek zespołu ds. Miejskich Polityk Kulturalnych, działającego przy Narodowym Centrum Kultury. Warsztat drugi „Rewitalizacja” poprowadziła Karolina Musielak z Urzędu Miasta Łodzi, z biura ds. Rewitalizacji i Rozwoju Zabudowy Miasta, członkini ruchów miejskich, wraz z socjologiem Markiem Nowakiem z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, działaczem inicjatywy Prawo do Miasta oraz Wojciechem Kłosowskim, ekspertem samorządowym do rewitalizacji miast. Warsztat trzeci „Partycypacja” poprowadziła Ewa Stokłuska działaczka Laboratorium Partycypacji Obywatelskiej w warszawskiej Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, a zarazem współprzewodnicząca warszawskiej Rady ds. budżetu partycypacyjnego. Warsztat czwarty „Przestrzenie miasta – nowe regulacje” poprowadziła senator Jadwiga Rotnicka, osobiście zaangażowana w prace nad tak zwaną „ustawą krajobrazową”. Warsztat piąty „Przestrzenie miasta – nowe regulacje, możliwości i działania” poprowadziła Joanna Erbel z Partii Zielonych, jedna z najbardziej rozpoznawalnych aktywistek polskich ruchów miejskich oraz Karol Kretkowski z chrześcijańskiej organizacji Habitat Polska. Warsztat szósty „Ekologia miasta – środowiskowy remanent miejski” poprowadziła Beata Nowak, red. naczelna „Zielonych Wiadomości” oraz członkini fundacji

Strefa Zieleni, wraz z Lechem Merglerem z poznańskiego stowarzyszenia Prawo do Miasta. Warsztat siódmy „Usługi publiczne sfery społecznej (zdrowie, edukacja, żłobki)” został poprowadzony poprzez Justynę Drath, specjalistkę z zakresu polityki oświatowej. Jest ona także nauczycielką, aktywistką społeczną, koordynatorką klubu Krytyki Politycznej w Krakowie i współredaktorką serwisu narkopolityka.pl. Ostatni z warsztatów dotyczył „Pracy w mieście (przetargi, umowy o pracę, klauzule społeczne)” i prowadził go Tadeusz Joniewicz z fundacji CentrumCSR.PL, koordynator projektu „Wzmocnienie monitoringu stosowania zrównoważonych zamówień publicznych w Polsce” oraz projektu „Procure IT Fair”, autor raportów i publikacji dotyczących stosowania zrównoważonych zamówień publicznych¹³.

Warsztaty zamknęły główną część merytoryczną zaplanowaną na sobotę. Dwie godziny po ich zakończeniu odbył się wernisaż wystawy „Kultura zmiany”, który był oficjalnym wydarzeniem towarzyszącym kongresowi i został wpisany do jego programu. Podczas wernisażu dyskutowano na temat oficjalnej nazwy dla 15 tez miejskich.

W niedzielę 20 września, zgodnie z programem, o godzinie 10:00 miał się rozpocząć „Skaner polityczny”, czyli debata i dyskusja z kandydatami do Parlamentu, m.in. o ich programie dla miast oraz wizji zmian ustawowych. Skaner miał zakończyć się o godzinie 12:00 zaś po 30-minutowej przerwie, czyli o godzinie 12:30 miało zacząć się „Laboratorium Miast”, czyli ogólna wymiana wiedzy oraz pomysłów w formie prezentacji na tematy związane z miastami¹⁴. „Skaner polityczny” rozpoczął się jednak z 30-minutowym opóźnieniem, co spowodowane było m.in. wygłoszeniem apelu do samorządowców (którzy pojawili się na auli) odnośnie do problemów imigracyjnych. Apel zakończył się wnioskiem o głosowanie w sprawie przyjęcia uchodźców, które zostało jednomyślnie poparte przez uczestników KRM¹⁵. Na debatę zaproszono 8 kandydatów do Sejmu: Jarosław Porwich (Kukiz'15), Małgorzata Tkacz (Zieloni ZL), Rafał Grupiński (PO), Jerzy Wierchowicz (.Nowoczesna), Justyna Drath (Razem), Tadeusz Dziuba (PiS), Piotr Bauć (Twój Ruch ZL), Robert Anacki (KORWiN)¹⁶. Z powodów zdrowotnych na spotkanie nie dotarł przedstawiciel PiSu – Tadeusz Dziuba.

¹³ Informacje dotyczące prelegentów zaczerpnięto ze strony Kongresu <http://kongres-ruchowmiejskich.pl>.

¹⁴ Program IV Kongresu Ruchów Miejskich, zbiory autora.

¹⁵ P. Kozanecki, *Zakończył się IV Kongres Ruchów Miejskich. „Poruszamy tematy, które są absolutnie nowe w Polsce”*, <http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/zakonczyl-sie-iv-kongres-ruchow-miejskich-poruszamy-tematy-ktore-sa-absolutnie-nowe-w/8kc3kc> (20.09.2015).

¹⁶ Informacje Lubuskie, TVP Gorzów Wielkopolski, 20.09.2015.

Po powitaniu kandydatów rozpoczął się „Skaner polityczny”. Kandydatom zadano trzy pytania (z możliwymi odpowiedziami A, B lub C).

Pierwsze pytanie brzmiało: „Czy jest Pan/i za wprowadzeniem przepisów ustawowych, uniemożliwiających przekazywanie szkół prowadzonych przez samorządy w zarząd operatorów wewnętrznych?”. Odpowiedzi prezentowały się następująco:

- A. Tak, uważam, że edukacja powszechna to obowiązek władzy publicznej.
- B. Nie, uważam, że szkoły mogą być prowadzone także przez podmioty zewnętrzne.
- C. Nie, decyzje w zakresie edukacji powinny być podejmowane na szczeblu samorządowym.

Odpowiedzi kandydatów:

Jarosław Porwich	Małgorzata Tkacz	Rafał Grupiński	Jerzy Wierchowicz	Justyna Drath	Piotr Bauć	Robert Anacki
A	A	B	B	A	A	B

Drugie pytanie – „Czy jest Pan za dopuszczeniem w ustawie rewitalizacyjnej możliwości budowania sklepów wielkopowierzchniowych na terenie rewitalizacyjnym?” i możliwe odpowiedzi:

- A. Tak, galerie dają nowe miejsca pracy na obszarze zdegradowanym.
- B. Nie, bo stanowią nierówną konkurencję dla lokalnych podmiotów gospodarczych.
- C. Nie, ustawa rewitalizacyjna nie powinna w ogóle regulować kwestii prywatnych inwestycji.

Odpowiedzi kandydatów:

Jarosław Porwich	Małgorzata Tkacz	Rafał Grupiński	Jerzy Wierchowicz	Justyna Drath	Piotr Bauć	Robert Anacki
B	B	C	C	A	C	C

Ostatnie pytanie brzmiało: „Czy państwo powinno kontynuować projekt dofinansowania mieszkania: „Mieszkanie dla Młodych”? Odpowiedzi były następujące:

- A. Tak, to efektywny program pomagający nabywcom na zakup mieszkań.
- B. Nie, ponieważ MdM prowadzi m.in. do wzrostu cen mieszkań.
- C. Nie, władza publiczna powinna wspierać inne rozwiązania dotyczące polityki mieszkaniowej, np. inwestowanie w mieszkania komunalne, stymulowanie rynku wynajmu w budynkach prywatnych, spółdzielczych itp.

Odpowiedzi kandydatów:

Jarosław Porwich	Małgorzata Tkacz	Rafał Grupiński	Jerzy Wierchowicz	Justyna Drath	Piotr Bauć	Robert Anacki
C	C	A	A	C	C	B

Generalnie, większość kandydatów miała problem z poprawnym uzasadnieniem swoich odpowiedzi, ponadto debatujący deklarowali dwie poprawne i słuszne odpowiedzi w jednym pytaniu. Ciekawe było także to, że w większości podczas debaty zgadzali się ze sobą Rafał Grupiński (PO) i Jerzy Wierchowicz (Nowoczesna)¹⁷. Po uzyskaniu odpowiedzi na wyżej wymienione pytania, organizatorzy rozpoczęli część przeznaczoną na pytania od publiczności zgromadzonej w auli PWSZ. Debata przebiegała w spokojnej atmosferze, głos zabrał Prezydent Słupska – Robert Biedroń, który spytał kandydatów o ich pomysły na zwiększenie komunikacji między samorządami a administracją centralną. Jednym z ciekawszych aspektów debaty była prośba dotycząca udostępnienia informacji na temat nieruchomości, które posiadają uczestnicy debaty – okazało się, że Rafał Grupiński oraz Robert Anacki mają po kilka z nich. Na sam koniec debaty organizatorzy ogłosili apel w sprawie decentralizacji instytucji publicznych, które w większości znajdują się w Warszawie – głosowanie w tej sprawie zakończyło się opowiedzeniem się uczestników IV KRM za decentralizacją.

Po zakończeniu „skanera politycznego” nastąpiła 30-minutowa przerwa, po której (około godziny 13:00) rozpoczęło się „Laboratorium Miast”. Spotkanie polegało na kilku- bądź kilkunastuminutowych prezentacjach uczestników danych organizacji a także podzieleniu zgromadzonych w auli na dwie grupy – A i B. Aula została podzielona ścianką na dwie części, w jednej z nich obradowała grupa A zaś w drugiej grupa B. W grupie A znalazły się m.in. organizacje: „Fundacja Greenpeace Polska”, „Instytut Spraw Obywatelskich”, „Ludzie dla Miasta” oraz reprezentanci dwóch Uniwersytetów – Szczecińskiego i im. Adama Mickiewicza. Tematyka wystąpień była różnorodna – od kwestii transparentności w samorządach przez ruchy miejskie po łąki kwietne i ich ekologiczny charakter. W grupie B natomiast występowały takie organizacje jak: „Prawo do Miasta”, „Gdańsk Obywatelski”, „Miasto Jest Nasze” czy przedstawiciele Urzędu Miasta Łodzi. Tematyka obejmowała zagadnienia m.in.: polityki miejskiej a polityki narkotykowej, partycypacje mieszkańców przez tworzenie budżetu osiedlowego, podjęto także kwestię rewitalizacji i barier z nią związanych na przykładzie Łodzi.

¹⁷ P. Kozanecki, *Zakończył się...*

Jednym z uczestników prezentacji była doktorantka Uniwersytetu Szczecińskiego – Katarzyna Zawadzka, której temat wystąpienia brzmiał „Działalność społeczna a wyzwania przestrzeni miejskiej”¹⁸.

Po zakończeniu wszystkich prezentacji nastąpił czas podziękowań dla organizatorów i uczestników Kongresu. Jeszcze raz powtórzono, że największym osiągnięciem Kongresu jest 15 tez miejskich, które nazwano „Tezy Miejskie 2015”. Na samym końcu nastąpiło oficjalne i uroczyste zakończenie IV Kongresu Ruchów Miejskich w Gorzowie Wielkopolskim.

W Kongresie uczestniczyli reprezentanci 55 miast m.in. Białegostoku, Zakopanego, Szczecina czy Krakowa¹⁹. Liczbę działaczy Kongresu Ruchów Miejskich szacuje się na ponad 100 osób²⁰. Podczas dwóch dni przeprowadzono dwa badania ankietowe (celem pierwszego było zebranie materiału do pracy doktorskiej na UAM; drugie dotyczyło preferencji politycznych uczestników Kongresu Ruchów Miejskich – przeprowadzał je zespół badawczy z Uniwersytetu Szczecińskiego pod kierunkiem obecnego na kongresie dr. hab. Macieja Drzonka.

Bibliografia

- Kodeks wyborczy*, Dz.U. 2011 r., nr 21, poz. 13.
- Gill-Piątek Halina, *Kongres Ruchów Miejskich*, „Magazyn Miasta” 2015, nr 2.
- Mergel Lech, Pobłocki Kacper, Wudarski Maciej, *Anty-Bezradnik przestrzenny: Prawo do miasta w działaniu*, Biblioteka Res Publici Nowej, Warszawa 2013.
- Brzózka Piotr, Witkowska Matylda, *Dokąd zmierzają ruchy miejskie w Łodzi, dokąd zmierzają ich liderzy?*, „Dziennik Łódzki”, 21.11.2012.
- Barański Dariusz, *Rozpoczął się Kongres Ruchów Miejskich*, „GW Gorzów Wielkopolski”, 18.09.2015.
- Barański Dariusz, *Śniadanie prezydentów: Jaškowiak, Biedroń, Wójcicki przy szarlotce*, „GW Zielona Góra”, 21.09.2015.
- Gorzów Wielkopolski: Nowe kierunki rozwoju miast*, www.portalsamorzadowy.pl/komunikacja-spoeczna/gorzow-wielkopolski-nowe-kierunki-rozwoju-miast,73545.html.

¹⁸ Program IV Kongresu Ruchów Miejskich, zbiory autora.

¹⁹ A. Kustorz, *Kandydaci do Sejmu dyskutowali na skanerze politycznym*, <http://gorzow.tvp.pl/21709990/kandydaci-do-sejmu-dyskutowali-na-skanerze-politycznym> (20.04.2015).

²⁰ D. Barański, *Śniadanie...*

- Kongres Ruchów Miejskich. Aktywni obywatele w Białymstoku*, http://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/1,35241,14751678,Kongres_Ruchow_Miejskich__Aktywni_obywatele_w_Bialymstoku.html.
- Kozanecki Piotr, *Trzech „prezydentów zmiany” na IV Kongresie Ruchów Miejskich*, <http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/trzech-prezydentow-zmiany-na-iv-kongresie-ruchow-miejskich/weyknw>.
- Kozanecki Piotr, *Zakończył się IV Kongres Ruchów Miejskich. Poruszamy tematy, które są absolutnie nowe w Polsce*, <http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/zakonczy-l-sie-iv-kongres-ruchow-miejskich-poruszamy-tematy-ktore-sa-absolutnie-nowe-w/8kc3kc>.
- Kustorz Aleksandra, *Kandydaci do Sejmu dyskutowali na skanerze politycznym*, <http://gorzow.tvp.pl/21709990/kandydaci-do-sejmu-dyskutowali-na-skanerze-politycznym>.
- Miłkowski Jarosław, *Ruchy ruszają w miasto*, „Gazeta Lubuska”, 21.04.2015.
- Nyczka Tomasz, *W Poznaniu odbył się Kongres Ruchów Miejskich*, www.gloswielkopolski.pl/artykul/417404,w-poznaniu-odbyl-sie-kongres-ruchow-miejskich,id,t.html.
- Informacje Lubuskie, TVP Gorzów Wielkopolski, 20.09.2015.
<http://kongresruchowmiejskich.pl>.

Streszczenie

Sprawozdanie zawiera szczegółowy opis planu wykładów, sesji merytorycznych oraz warsztatów, które odbyły się podczas IV Kongresu Ruchów Miejskich w Gorzowie Wielkopolskim. Opisane zostały także, zmodyfikowane przez ten kongres tezy miejskie, będące fundamentem dla ruchów miejskich, a także spostrzeżenia z debaty prezydentów miast Słupska, Gorzowa Wielkopolskiego oraz Poznania oraz debaty kandydatów do Sejmu RP.

Słowa kluczowe: ruchy miejskie, partycypacja, obywatele, miasto

REPORT ON THE IV URBAN MOVEMENTS CONGRESS**Abstract**

The report includes a detailed description of the plan of the lectures, the substantive sessions and the workshops that took place during the IV Urban Movements Congress in Gorzów Wielkopolski. It also describes urban theses modified by this congress, that are fundamental for urban movements. Moreover, remarks about the debate of majors of Słupsk, Gorzów Wielkopolski and Poznań as well as debates of candidates to Polish parliament were also included.

Keywords: urban movements, participation, citizens, city